

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษานี้ ผู้วิจัยใช้การวิจัยแบบพรรณนาหาความสัมพันธ์ (descriptive correlation research study) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการติดเฟสบุ๊คและภาวะซึมเศร้าในวัยรุ่น อายุ 18-25 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ระดับอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัยของรัฐ ระดับปริญญาตรี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตจังหวัดเชียงใหม่ ประจำปีการศึกษา 2559 ระหว่างเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2560

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่จะใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ วัยรุ่นอายุ 18-25 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ระดับอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัยของรัฐหรือมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตจังหวัดเชียงใหม่ ประจำปีการศึกษา 2559 ประกอบด้วย มหาวิทยาลัย 4 แห่ง รวมประชากรทั้งสิ้น 85,039 คน

การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Simple Size) โดยคำนวณจากสูตรของเครซี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% จากจำนวนประชากรทั้งสิ้น 85,039 คน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 381 คน เพื่อป้องกันการสูญหายของข้อมูลระหว่างการทำวิจัย ผู้วิจัยจึงเพิ่มขนาดของกลุ่มตัวอย่างอีกร้อยละ 20 เป็น 458 คน จำนวนกลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มตัวอย่างจากการสุ่ม โดยใช้สัดส่วน (probability proportional to size sampling) ของคณะทั้งมหาวิทยาลัย: คณะที่ทำการสุ่มเพื่อศึกษาวิจัย ในอัตราส่วน 3:1 (บุญใจ ศรีสถิตินราทร, 2550) โดย สุ่มตามคณะที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในเขตจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 4 มหาวิทยาลัย โดยสุ่มจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จำนวน 3 คณะ จาก 9 คณะ สุ่มจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา จำนวน 2 คณะ จาก 5 คณะ สุ่มจากมหาวิทยาลัยแม่โจ้ จำนวน 4 คณะ จาก 11 คณะ และสุ่มจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 7 คณะ จาก 21 คณะ จากนั้นคำนวณกลุ่มตัวอย่างในแต่ละคณะที่ทำการสุ่มได้ แล้วทำการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (simple random sampling) ให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วน (probability proportional to size sampling) เพศชายและหญิง จำนวน 458 คน ดังนี้

ลำดับ ที่	รายชื่อมหาวิทยาลัย	จำนวนนักศึกษา (คน)		จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)	
		เพศชาย	เพศหญิง	เพศชาย	เพศหญิง
1	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่	5,207	9,647	28	52
	- คณะที่ 1	1,121	2,177	9	17
	- คณะที่ 2	1,318	2,502	10	20
	- คณะที่ 3	1,172	1,926	9	15
2	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคลล้านนา	12,377	10,146	66	55
	- คณะที่ 1	2,409	7,140	16	48
	- คณะที่ 2	7,446	1,091	50	7
3	มหาวิทยาลัยแม่โจ้	7,214	12,086	45	59
	- คณะที่ 1	1,253	1,570	24	30
	- คณะที่ 2	608	1,019	12	19
	- คณะที่ 3	353	354	7	7
	- คณะที่ 4	151	130	3	2
4	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	10,760	17,602	56	97
	- คณะที่ 1	745	726	10	10
	- คณะที่ 2	253	593	3	8
	- คณะที่ 3	476	946	7	13
	- คณะที่ 4	576	1,568	8	22
	- คณะที่ 5	916	1,197	13	17
	- คณะที่ 6	524	946	7	13
	- คณะที่ 7	577	1,030	8	14
รวมกลุ่มตัวอย่าง				195	263
				458	

ผู้วิจัยกำหนดคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ดังนี้

1. เป็นผู้ที่มิใช่นักศึกษา
2. ยินดีเข้าร่วมการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ชั้นปีที่ศึกษา คณะ สถาบันการศึกษา จำนวนข้อบัญญัติในการใช้เฟซบุ๊ก ระยะเวลาที่เป็นสมาชิกเฟซบุ๊ก วิธีการเปิดรับเพื่อน ในเฟซบุ๊ก จำนวนเพื่อนในเฟซบุ๊ก และอุปกรณ์ในการใช้งานเฟซบุ๊ก

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามการคิดเฟซบุ๊กเบอเกน ฉบับภาษาไทย (Thai-BFAS) ที่แปลเป็นภาษาไทย โดยพนาสทิษฐ์, มั่นวงศ์, หาญประเทศ, คุ้มศรี, และยิ่งยง (2015) ประกอบด้วยข้อคำถาม 6 ข้อ การ ประเมินค่าของคะแนนในแบบประเมิน ให้คะแนนแต่ละข้อของคำตอบเป็น 0 1 2 3 และ 4 คะแนน ตามลำดับความถี่ของอาการที่เกิดจากการใช้งานเฟซบุ๊ก นับคะแนนทุกข้อคำถามทั้ง 6 ข้อรวมกัน โดยใช้ เกณฑ์ประเมินผลของแอนเดียสเซน และคณะ (Andreassen et al, 2012) และแบ่งระดับความถี่ออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

0	คะแนน	หมายถึง	ความถี่น้อยมาก
1	คะแนน	หมายถึง	ความถี่น้อย
2	คะแนน	หมายถึง	ความถี่เป็นบางครั้ง
3	คะแนน	หมายถึง	ความถี่ค่อนข้างบ่อย
4	คะแนน	หมายถึง	ความถี่บ่อยมาก

ส่วนที่ 3 แบบประเมินภาวะสุขภาพ ฉบับภาษาไทย (PHQ-9) ที่แปลเป็นภาษาไทยโดย หล่อตระกูล, สัมฤทธิ์, และสายพานิชย์ (2008) ประกอบด้วยข้อคำถาม 9 ข้อ เพื่อใช้วัดอาการซึมเศร้า ประกอบด้วยข้อคำถาม 9 ข้อแบ่งคะแนนแต่ละข้อตั้งแต่ 0-3 คะแนน คะแนนรวมมีตั้งแต่ 0-27 คะแนน โดยใช้เกณฑ์การแปลผลของสปิตเซอร์ และคณะ (Spitzer, Kroenke, Williams, & Patient Health Questionnaire Primary Care Study Group (1999) ดังนี้

0 - 4	คะแนน	แปลผลได้ว่าไม่มีภาวะซึมเศร้า
5 - 9	คะแนน	แปลผลได้ว่ามีภาวะซึมเศร้าเล็กน้อย

- 10 - 14 คะแนน แปลผลได้ว่ามีภาวะซึมเศร้าปานกลาง
- 15 - 19 คะแนน แปลผลได้ว่ามีภาวะซึมเศร้าค่อนข้างรุนแรง
- 20 - 27 คะแนน แปลผลได้ว่ามีภาวะซึมเศร้ารุนแรง

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การหาความเที่ยงตรง (validity)

1. แบบสอบถามการคิดเฟซบุ๊กเบอกเนน ฉบับภาษาไทย (Thai-BFAS) ที่แปลเป็นภาษาไทยโดย พนาสธิตย์, มั่นวงศ์, หาญประเทศ, คุ่มศรี, และยิ่งยีน (2015) ได้มีการหาความเที่ยงตรงและนำไปวัดซ้ำ แล้วอยู่ในเกณฑ์ดี เทียบเท่ากับแบบสอบถามการคิดเฟซบุ๊กของแอนเดรียสเซนและคณะ มีความสอดคล้องภายใน (internal consistency) ของข้อคำถาม โดยมีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) 0.91 ซึ่งในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยไม่ได้้นำแบบประเมินไปหาความเที่ยงตรง (validity) ซ้ำ เนื่องจากไม่ได้ดัดแปลงเนื้อหาของแบบประเมินดังกล่าว

2. แบบประเมินภาวะสุขภาพ ฉบับภาษาไทย (PHQ-9) ที่แปลเป็นภาษาไทยโดยหล่อตระกูล, สัมฤทธิ์, และสายพานิชย์ (2008) ได้รับการตรวจสอบความเที่ยงตรงในไทย มีค่าความสัมพันธ์ระหว่าง PHQ-9 กับ Hamilton Rating Scale for Depression (HAM-D) ฉบับภาษาไทย คือ 0.56 ($p < 0.001$) โดยมีค่าความไวร้อยละ 84 และค่าความจำเพาะ ร้อยละ 77 ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ 0.79 (Lotrakul et al., 2008) ซึ่งในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยไม่ได้้นำแบบประเมินไปหาความเที่ยงตรง (validity) ซ้ำ เนื่องจากไม่ได้ดัดแปลงเนื้อหาของแบบประเมินดังกล่าว

ความเชื่อมั่น (reliability)

แบบสอบถามการคิดเฟซบุ๊กเบอกเนน ฉบับภาษาไทย (Thai-BFAS) ที่แปลเป็นภาษาไทยโดย พนาสธิตย์, มั่นวงศ์, หาญประเทศ, คุ่มศรี, และยิ่งยีน (2015) และแบบประเมินภาวะสุขภาพ ฉบับภาษาไทย (PHQ-9) ที่แปลเป็นภาษาไทยโดยหล่อตระกูล, สัมฤทธิ์, และสายพานิชย์ (2008) ไปทดสอบหาความเชื่อมั่นกับกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณลักษณะตรงกับประชากรงานวิจัย จำนวน 20 ราย และคำนวณหาความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Chronbach's alpha coefficient) โดยกำหนดค่าที่ยอมรับได้ที่ 0.80 ขึ้นไป (Polit & Hungler, 1999)

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

วิจัยดำเนินการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง โดยเสนอโครงร่างวิจัยแก่คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เมื่อได้รับการรับรองแล้ว ผู้วิจัยทำหนังสือขอ

อนุญาตจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ถึงคณบดีของมหาวิทยาลัยของรัฐ ในเขตจังหวัดเชียงใหม่ ที่ผู้วิจัยได้
ทำการศึกษาจำนวน 4 มหาวิทยาลัยแล้วเข้ารวบรวมข้อมูล หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ชี้แจงกลุ่มตัวอย่างก่อน
ดำเนินการวิจัยให้ได้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และวิธีการดำเนินการวิจัย ตลอดจนผู้วิจัยได้
ชี้แจงให้ทราบถึงสิทธิ์ที่จะยกเลิกหรือถอนตัวออกจากการวิจัยเมื่อใดก็ได้ โดยไม่มีผลกระทบใดๆ ข้อมูล
ทั้งหมดจะเป็นความลับ หลังจากกลุ่มตัวอย่างตัดสินใจเข้าร่วมโครงการวิจัย ผู้วิจัยได้ให้ลงลายมือชื่อไว้
เพื่อเป็นการแสดงความยินยอมก่อนเข้าร่วมวิจัย และแจ้งให้กลุ่มตัวอย่างทราบว่า จะมีการนำเสนอผลใน
ภาพรวมตามวัตถุประสงค์ตามโครงร่างงานวิจัย ที่จะนำเสนอต่อคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย ประจำ
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เท่าที่ได้รับอนุญาตให้ดำเนินการศึกษาวิจัยในมหาวิทยาลัย
ต่างๆ ที่ทำการศึกษาเท่านั้น

ขั้นตอนและวิธีการรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองตามขั้นตอน ดังนี้

1. เมื่อได้รับการรับรองเชิงจริยธรรมจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย คณะพยาบาลศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผู้วิจัยนำหนังสือแนะนำตัวจากคณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ ถึงคณบดีของ
มหาวิทยาลัยของรัฐ ในเขตจังหวัดเชียงใหม่ ที่ผู้วิจัยจะทำการศึกษานาน 4 มหาวิทยาลัย เพื่อชี้แจง
วัตถุประสงค์ และขออนุญาตรวบรวมข้อมูลในการทำวิจัย
2. เมื่อได้รับการอนุญาตจากคณบดีของมหาวิทยาลัยของรัฐ ในเขตจังหวัดเชียงใหม่ ที่ผู้วิจัยจะ
ทำการศึกษานาน 4 มหาวิทยาลัยแล้ว ผู้วิจัยได้เข้าพบกลุ่มตัวอย่างเพื่อแนะนำตัว ชี้แจงวัตถุประสงค์
ขอความร่วมมือในการทำวิจัย รวมทั้งอธิบายถึงการยินยอม และตอบข้อซักถามของอาจารย์ฝ่ายที่ได้รับ
มอบหมาย และเลือกเวลาที่เหมาะสมในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์ แจ้งการ
พิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่างที่จะได้รับ และให้กลุ่มตัวอย่างลงลายมือชื่อในการแสดงความยินยอมก่อน
ตอบแบบสอบถาม เมื่อกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจึงจะรับแบบสอบถามและ
กล่าวขอบคุณ
4. ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ก่อนที่จะนำข้อมูลมาวิเคราะห์
และวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้นำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ วิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีการทางสถิติโดยใช้
โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ด้วยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นต้น
2. ข้อมูลการคิดเฟชนึกและคะแนนภาวะซึมเศร้า วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาในการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. ทำการทดสอบชุดข้อมูลเพื่อตรวจสอบว่าข้อมูลมีการกระจายแบบโค้งปกติหรือไม่ ทดสอบโดยใช้ one sample Kolmogorov-Sminov test
4. วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างการคิดเฟชนึกและภาวะซึมเศร้า พบว่าข้อมูลทั้งสองชุดมีการกระจายแบบเป็นโค้งไม่ปกติ จึงใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบสเปียร์แมน (The Spearman Rank Difference Method) ในการหาความสัมพันธ์ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยใช้เกณฑ์พิจารณาระดับความสัมพันธ์ (Burn & Grove, 2009) ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)

$r=1$	หมายถึง	มีความสัมพันธ์กันอย่างสมบูรณ์
$r=0.70-0.99$	หมายถึง	มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง
$r=0.30-0.69$	หมายถึง	มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง
$r=0.01-0.29$	หมายถึง	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ
$r=0$	หมายถึง	ไม่มีความสัมพันธ์กัน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved